

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De vice-president van de Raad van State
De heer mr. J.P.H. Donner
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Datum 25 APR 2012
Betreft: Verzoek om voorlichting

Onze referentie
WBJA/W/2012/6533

Geachte heer Donner,

Graag verzoek ik u, mede namens de Staatssecretaris, krachtens artikel 21a, eerste lid, van de Wet op de Raad van State voorlichting te ontvangen met betrekking tot het volgende.

Aanleiding

Het overgangsrecht, dat een steeds belangrijker wordend internationaalrechtelijk component bevat, is een van de lastigste onderwerpen in de wetgeving. Bij de keuze voor en vervolgens de keuze rond de vormgeving van overgangsrecht bij wijzigingen in de socialezekerheidswetgeving wordt onder meer gebruik gemaakt van het Toetsingskader overgangsrecht (Kamerstukken I 1999/2000, 25900, nr. 87b, blz. 5-7). Uiteindelijk vergen deze keuzes een politieke afweging die wordt toegesneden op de aard van de wijziging en de sociale en financieel-economische omstandigheden en gevolgen. Overgangsrecht is per definitie maatwerk.

Bezien moet worden in welke situaties het nu noodzakelijk is om overgangsrecht (de periode van gehele of gedeeltelijke eerbiediging van bestaande rechten) te treffen. Bij de conclusie dat overgangsrecht noodzakelijk is dient gezien te worden hoe het overgangsrecht dan vormgegeven moet worden, mede gelet op de reikwijdte van artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM en, indien het uitkeringen betreft waarbij het recht van de Europese Unie ten uitvoer wordt gebracht, mede gelet op artikel 17 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (Handvest). Beide bepalingen zien op het recht op eigendom. Dit internationaalrechtelijk element komt in het eerder genoemd toetsingskader niet aan de orde, maar vereist zeker aandacht bij de totstandkoming van maatregelen in de sociale zekerheid en bij pensioenen.

Gezien de huidige financieel-economische situatie waarin Nederland verkeert, zullen de komende tijd naar verwachting nieuwe bezuinigingen in de socialezekerheidswetgeving noodzakelijk zijn. Telkens zal daarbij een beslissing over de noodzaak van overgangsrecht en de vormgeving daarvan moeten worden genomen.

Bij de keuzes rond overgangsrecht spelen verschillende aspecten een rol. Zo is van belang of er sprake is van een wijziging van een sociale verzekering of dat het een wijziging van een – al dan niet op geld waardeerbare – voorziening betreft. Ook is relevant in het kader van de vormgeving van overgangsrecht of de uitkeringsvoorwaarden dan wel uitkeringshoogte worden gewijzigd of dat bestaande uitkeringen gedeeltelijk of geheel worden beëindigd. Een ander aspect dat wordt meegewogen is de omvang van de doelgroep die negatieve gevolgen zal ondervinden van een wijziging van de socialezekerheidswetgeving of van de pensioenwetgeving. Ook de duur (langlopende of kortlopende uitkering) en het karakter (inkomensderving, sociaal vangnet, tegemoetkoming of toeslag) van een uitkering zijn facetten die bij de beoordeling van de noodzaak om overgangsrecht te treffen relevant zijn. Voorts speelt een rol of een groep personen die door bezuinigingen zou worden geraakt al onder een eerder getroffen overgangsrechtelijk regime valt. Een vraag die in dit kader tot slot rijst is of het vooraankondigen van een nieuwe maatregel, alsmede het tijdstip en de wijze van vooraankondiging, van betekenis kan zijn bij de keuze voor en invulling van overgangsrecht.

Datum

15 APR 2012

Onze referentie
WBJA/W/2012/6533

Bij beantwoording van de vraag over de noodzakelijkheid en de mogelijke vormgeving van overgangsrecht zal vanuit financiële overwegingen behoefte bestaan om het overgangsrecht in omvang en duur zo beperkt mogelijk te houden. Het is dan ook mede in dat licht van groot belang om op korte termijn meer duidelijkheid en houvast te krijgen ten aanzien van de grenzen die, onder meer gelet op het Eerste Protocol bij het EVRM en de daarop gebaseerde jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens alsmede gelet op het Handvest en de daarop gebaseerde jurisprudentie van het Hof van Justitie, gerespecteerd moeten worden bij de keuze van het overgangsrecht in de socialezekerheidswetgeving, waaronder mede begrepen pensioenwetgeving. Het vorenstaande leidt mij tot de volgende vier vragen.

Vragen

Ik verzoek u te bevorderen dat de Afdeling advisering van de Raad van State mij voorlicht over de mogelijke kaders bij de keuze voor en de minimale vereisten bij de vormgeving van overgangsrecht op het moment dat er sprake is van wijzigen van aanspraken in de socialezekerheidswetgeving dan wel de pensioenwetgeving ten nadele van uitkeringsgerechtigden dan wel potentiële uitkeringsgerechtigden, met inachtneming van de hieronder gestelde vragen.

1. Wat is de reikwijdte van het eigendomsbegrip in artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM met betrekking tot de sociale zekerheid en de pensioenen?
2. Kunnen de aard en de inhoud van het desbetreffende recht en het feit dat een maatregel bestaande of nieuwe gevallen zal betreffen een rol spelen bij de beantwoording van de vraag of overgangsrecht nodig is en welke vorm het dient te krijgen?
3. Hebben eventuele andere compenserende maatregelen invloed op de noodzaak en omvang van het overgangsrecht?
4. Kan een vooraankondiging van een maatregel van invloed zijn op de omvang van het overgangsrecht?

Tot slot

Voor aanvullende informatie en nadere toelichting kan contact gezocht worden met mevrouw mr. J. B. of mevrouw mr. N.M. T. van de directie WBJA van mijn ministerie.

Mede namens de Staatssecretaris dank ik u bij voorbaat voor de bereidheid van de Afdeling advisering van de Raad van State om zich over deze aangelegenheid te buigen en zie met belangstelling de uit te brengen voorlichting tegemoet.

Hoogachtend,

de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

H.G.J. Kamp

Datum

15 11 12

Onze referentie

WBJA/W/2012/6533